

Országos növényvédelmi előjelzés a kertészeti kultúrákban 2025.06.04.

A múlt héten (egy-két nap kivételével) már ugyan a sokévi átlaghoz közelített a levegő felmelegedése, de a szárazság tovább tartotta magát országos szinten. A kivétel mindössze egy-egy kisebb kiterjedésű, nyugat-dunántúli terület volt, ahol ~10,0-13,0 mm közötti eső hullott. Ugyanakkor kivételt képeztek az időszak utolsó napján (06.04.-én) Zala és Vas vármegyék egyes területei, ahol 15-20 mm csapadék érkezett viharos környezetben, a legtöbb esetben sajnos jégesővel. A hétvégétől kora nyáriasra váltott időjárásunk és már az éjszakai hőmérsékletek is 10-12 °C fölé emelkedtek, a nappali maximumok pedig 30,0-32,0 °C között változtak (átlag: 15,0-19,0 °C). A páratartalom általában alacsonyabb volt (<70 %), kivéve az esős napokat. A levélnedvesség értékek csak átmenetileg emelkedtek 5-10 óra közé.

ALMA, KÖRTE

Almában a **lisztharmat** levél-és hajtás tünetei helyenként kismértékben tovább erősödtek, de sok esetben figyelhető meg a betegség terjedésének lassulása különösen a száraz, alacsony páratartalmú területeken. A Vas-és Zala valamint Komárom-Esztergom vármegyei ültetvényekben az esőket követő magas páratartalom a nyári meleggel párosulva kedvez a konídiumos fertőzésnek. Habár a gyümölcsök fertőződésének az esélye már kicsi, az intenzív hajtásnövekedés miatt a zsenge növényi részek kiváló alapjai lehetnek jelen körülmények között a betegség fennmaradásának. Védekezés javasolt.

A **varasodás** terjedése is helyi jellegű volt a múlt héten. A betegsége fogékony fajtákban közepes-erős mértékű levéltünet és gyakran közepes erősségű gyümölcstünet is látható. A fertőzésveszély a csapadékosabb régiókban emelkedő, a magas páratartalomnak és a 8-10 órás levélnedvesség borítottságnak köszönhetően. A védekezés folytatása javasolt.

Almában az **almamoly** rajzása nagyon változó. A hűvös, szeles, helyenként csapadékos napok elmúltával, a hőmérséklet emelkedésével a rajzás erősödésére, folytonosságára számíthatunk. Ennek előjelei már több ültetvényben láthatók a csapdafogások egyedszámaiból (4-8 db imágó/csapda/3 nap). Fertőzött gyümölcsök ha találhatók is, legfeljebb észlelési szinten de a csapdázás folytatása mindenképp szükséges.

Az aknázómolyok közül az **almalevél-aknázómoly** 2. nemzedékének rajzása megkezdődött, jelenleg növekvő tendenciájú (60 db imágó/csapda/hét).

A **levéltetvek** felszaporodása ültetvény szinten mérséklődött, ellenben házi kerti környezetben súlyos kártételek alakultak ki mostanra, gyakori hajtásfertőzéssel. A gazdacserés fajok (szürke alma levéltetű) esetében a szárnyas alakok elvándorlása megkezdődött, ezért beavatkozás előtt javasolt a telepeket szemügyre venni! A **levélpirosító alma-levéltetű** kártétele folyamatos, de egyértelműen lassult. A **zöld-és a szürke almalevéltetű** újabb hajtásfertőzéssel súlyosbítja a kárt.

A **vértetvek** telepeinek növekedése, terjedése lassult. Az esősebb területeken a magas páratartalom miatt javasolt rendszeresen ellenőrizni a lombkoronát, mert terjedésükre az intenzív hajtásnövekedés miatt nagy esély van.

CSONTHÉJASOK

A **cseresznye** korai fajtáinak érése, szedése folyamatos, a kései fajták színeződése megkezdődött. Az intenzív csapadékkal, helyenként jéggel sújtott körzetekben növekvő a gyümölcs repedés kockázata, a hirtelen növekvő, vízzel telt szövetek miatt. A felrepedt és az érés miatt elvékonyodott gyümölcshéjon a **moniliás gyümölcsrothadás** fellépése valószínűsíthető. Jelenleg a moniliás gyümölcsök aránya még alacsony szintű, legfeljebb 1-2 %-os. A betegség ellen a megelőző védekezés javasolt!

A **fekete meggy-és cseresznye levéltetű** kolóniái és kártétele tovább növekedett, elsősorban házi kerti környezetben. A levéltetvek gyakran a gyümölcs kocsányon és a gyümölcsökön is nagy tömegben fordultak elő, mellyel jelentősen szennyezték a termés felületét (mézharmat). A védekezés az érő gyümölcsű fákön már nem, de a későbbi érésű fajtákon még indokolt lehet, mivel tömeges elvándorlásuk a nyári tápnövényeikre még nem kezdődött el!

A **cseresznyelég** rajzása mostanra az ország területén mindenütt észlelhető, az északi országrészben (Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye) is megjelentek az első egyedek a csapdákból. Az egyedszámok jelenleg növekvőek, mely részben a melegedésnek tulajdonítható. A tojásrakás a legtöbb ültetvényben megkezdődött vagy éppen folyamatos. A sárga ragacslos rajzásmegfigyelés alapján célszerű az újabb permetezéseket tervezni, az újabb kártételek megakadályozása érdekében.

A **poloskák** kártétele is megfigyelhető a még éretlen de az érett cseresznyén is (1. fotó). A levéltetvek vagy a cseresznyelég ellen esetlegesen alkalmazott inszekticidekkel számukat gyéríthetjük.

1. fotó: Poloskák kártétele cseresznyén

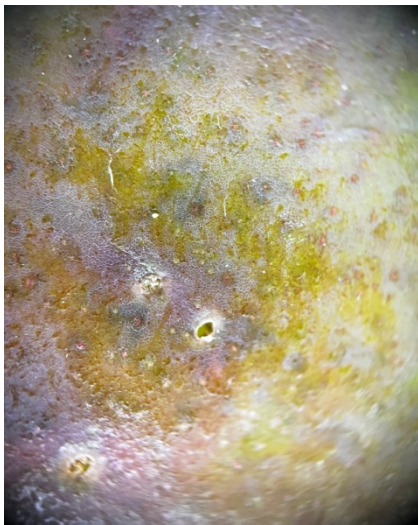
A **sztigminás levéllyukacsosodás** fellépése a száraz időjárási viszonyok miatt nem változott jelentősen. Őszibarackban észlelési szintű, legfeljebb gyenge mértékű a betegség jelenléte, cseresznyében az érzékeny fajtákban még gyenge fokozatú, de erősödő a tünetmegjelenés (Zala, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye). Az alacsony fertőzési nyomás miatt a célirányos védekezések kitolhatóak a betakarítás utáni időszakra.

Kajszai-és Őszibarackban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása többnyire csökkenő, csupán egy-két körzetben tapasztalható erősödés. A **barackmoly** népessége továbbra is alacsony szintű.

Szilvában a szilvamoly első nemzedékének imágói csökkenő egyedszámban rajzanak. A tojásrakás minimális szinten még tart, de már megfigyelhetők a gyümölcsben az L1-L2-es lárvák is (2. fotó) melyről a berágási pontból szivárgó mézgafolyás is árulkodik (3-4. fotó). A csapdafogások függvényében javasolt a védekezés.

2. fotó: Szilvamoly fiatal lárvája a gyümölcsben

3. fotó: Szilvamoly lárvájának befurakodási helye a szilván, a gyümölcs színeződése a kártétel következtében

4. fotó: A szilvamoly kártételére utaló mézgafolyás

SZŐLŐ

A szőlő virágzása a korai fajták esetében megkezdődött, a hajtásnövekedés a felmelegedéssel lendületet vett. A törzstisztítás és a hajtásválogatás még folyamatban van, de most már az intenzív növényvédelemre is oda kell figyelni.

Több ültetvényben láthatóvá váltak a **peronoszpóra** és a **lisztharmat** első levéltünetei. A hűvös időjárás miatt az első fertőzéseket követő lappangási idő meghosszabbodott, így a korábbi (akár május első dekádjában bekövetkezett) fertőzésből mostanra alakultak ki a tünetek a lombon. A tünetmegjelenés nem általános, de a jelenlegi kedvező meleg időjárási körülmények miatt (technológiától függően) számíthatunk a „robbanásszerű” megjelenésükre. A **feketerothadás** levélfertőzésének az idei évi időjárási körülmények nem szabtak gátat, a csapadékosabb, párásabb ültetvényekben jelentős mértékű levéltünetekkel lehet találkozni (5. fotó). A nekrotikus foltok belsejében nagyszámú és folyamatos a termőtestek (piknídiumok) kialakulása (6. fotó), melyből az elmúlt párás napokon tömegesen préselődnek ki az ivartalan fertőző spórák (7. fotó).

5. fotó: Feketerothadás levéltünete szőlőn

6. fotó: Tömeges piknídium képződés a feketerothadás nekrotizálódott levélfoltjában

7. fotó: Feketerothadás sporuláló piknídiumai a levélszövetben

A csapadékos, párás körülmények kedvezőek lehetnek a **virágzáskori botrítisz** fertőzéshez, ezért a betegség ellen a megelőző védekezés elvégzése javasolt!

A betegségek ellen intenzív védelem szükséges elsősorban az érzékeny fürtök (akár a megnyúlt virágzás előtti, akár a virágzó fürtök), valamint az intenzíven fejlődő lombzat védelme érdekében. A permetezések előtt törekedjünk a lombzat szellőssé tételére a jobb permetlé fedettség és jobb légátjárhatóság biztosítása miatt.

A **tarka szőlómoly** rajzása észlelési szintre csökkent, a gubacsatka fertőzés már nem terjedt tovább a lombzaton az érintett ültetvényekben.

Az **amerikai szőlőkabóca** lárvakelése folytatódott, a felmelegedés miatt tömegessé vált! Többségében L1-es lárva fokozatokkal lehet találkozni, de észlelési szinten megjelentek az L2-es lárvák is.

Egyéb: Mogyoróban (dióban) tömegessé vált a **közönséges teknős pajzstetű** lárváinak (L1) a szétterjedése a lombzaton (8. fotó). A lárvakelés folyamatos, ~70 %-os a pajzsok alatt (9. fotó). A lombzatra nagyszámban kirajzó lárvák ellen a védekezések elvégzése időszerű és javasolt!

8. fotó: Közönséges teknős pajzstetű rajzó lárvái a mogoró levelén

9. fotó: L1-es rajzó lárvák a pajzs alatt

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom és Zala vármegyei Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.